

1. SZÁMÚ MELLÉKLET

KUTATÁSI ÖSSZEFOGLALÓ

TEHETSÉG– 01-2015-006-003 pályázati felhíváshoz

A kutatás céljának meghatározása

A kutatás során két EU Közösségi jelentőségű növényközösség, a homoki sztyepprétek és a kiszáradó láprétek dinamikus kölcsönhatásának jobb megismerését tűztem ki célul a Turjánvidék elnevezésű mozaikos élőhelykomplexumban. A vizsgálatban elsősorban a tényleges kölcsönhatás zónáját jelentő ökotónokat, azaz a két közösségtípus találkozási határzónáiban végbemenő folyamatokat értékeltem finom léptékű növénytani felmérések, talajtani vizsgálatok és aktuális meteorológiai viszonyok figyelembe vételével.

A kutatás háttere

Az SZTE-TTIK Ökológiai Tanszék, mint jelen ösztöndíjat meghirdető kutatási egység A homoki sztyepprétek vizsgálata eljárások területén az alábbi kutatási tapasztalatokat vonultatja fel:

- 1) A homoki sztyepprétek és kiszáradó láprétek közötti határvonalak, azaz az ökotónok pozíciója stabil, függetlenül az adott évek meteorológiai viszonyaitól, tehát száraz és nedvesebb években egyik közösségtípus sem terjed ki a másik rovására, és egyik sem zsugorodik.
- 2) A fenti megállapítás összhangban van korábbi publikációinkkal, tehát a megállapítás úgy tűnik, hogy általánosítható hasonló fiziognómiájú, nedvességi grádiens szerint elkülönült, egymással határos gyepek-párosokra.
- 3) A talajtani vizsgálatok szerint a talajtani határ nem feltétlenül esik egybe a vegetációs határral, hanem többnyire alsóbb térszínten helyezkedik el, azaz a kiszáradó láprét „extrazonálisan” felhúzódik a sztyeppréti jellegű talajjal rendelkező sávra.
- 4) A sztyepp- és láprétfoltok növényzeti határánál tapasztalható kompozicionális különbség, azaz a két közösségtípus kontrasztja a pozícióval ellentétben mutat változást az adott évek meteorológiai viszonyai szerint. Nedves évben nagyobb a kontraszt, míg száraz évben lecsökken. Ez a dinamizmus leginkább a láprétek 3. pontban említett, „extrazonális” sávjának flexibilitásából adódik, azaz ez a rész nedves

évben láprét jelleget ölt, míg száraz évben hasonlatosabbá válik a homoki sztyepprétekhez.

- 5) Mindezek segítenek megérteni a természetes állapotukban mozaikos vegetációkomplexumok fluktuáló éghajlati viszonyokhoz történt alkalmazkodásának mechanizmusát, illetve segíthet abban, hogy hatékonyabban előrejelezhessük és értelmezni tudjuk a válaszukat az éghajlatváltozásra, továbbá optimalizálni lehessen a természetvédelmi kezelésüket. Az eredményekről konferenciaelőadás formájában beszámoltam a 2015 augusztusában Veszprémben megrendezett Magyar Ökológus Kongresszuson, a tudományos folyóiratba szánt publikáció készítése pedig jelenleg folyamatban van.

Kutatás során alkalmazott módszertanok

- 1) A vegetáció felmérése 14 rögzített, egyenként 40 x 1 m-es szelvényben történt meg 0,5 x 0,5 m-es egymással érintkező kvadrátokkal segítségével. A szelvényeket 2013-ban és 2014-ben is felmértem, jelen megbízás a 2015-ös felmérést foglalta magába.
- 2) A vegetációs határok azonosítása osztott mozgóablakos módszerrel történt.
- 3) A vízviszonyok éves adatait saját talajvízkút és csapadékadatok alapján állítottam össze
- 4) A talajtani vizsgálatok során szelvényenként 25 talajmintában állapítottam meg a szervesanyag-tartalmat izzítási veszteség módszerrel.